

DOI: 10.33270/05267202.24
УДК 343.3/.7

ХЛИСТУН Володимир*

викладач кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ
03035, пл. Солом'янська, 1, м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2002-8480>

Іноземний досвід криміналізації неповідомлення про підозрілі операції: уроки для України

Анотація. У статті проаналізовано іноземний досвід криміналізації неповідомлення про підозрілі операції. Зазначено, що в умовах сьогодення дедалі більшої актуальності набуває питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Адже на тлі розгортання воєнних конфліктів проблема легалізації (відмивання) доходів в Україні та світі невпинно набирає обертів. Метою роботи є осмислення іноземного досвіду криміналізації неповідомлення про підозрілі операції у контексті з'ясування можливості та меж його імплементації в Україні. Для цього було відібрано й опрацьовано відповідні законодавчі акти Сполучених Штатів Америки, Великої Британії, Італії та України, а також наукова література з теми. Дослідження виконано із застосуванням формально-юридичного, системно-структурного, порівняльно-правового та якісного методів пізнання. Встановлено, що аналогом умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, передбаченого кримінальним законодавством України, є кримінально каране діяння у вигляді неповідомлення про підозрілі операції, закріплене в законодавстві Сполучених Штатів Америки, Великої Британії та Італії. Попри безсумнівну ефективність такого підходу щодо визначення об'єктивної сторони досліджуваного злочину, національне законодавство зазначених країн у цій сфері не позбавлене недоліків, які перешкоджають ефективному застосуванню кримінальної відповідальності за неповідомлення про підозрілі операції. Зокрема, ідеться про термінологічну невизначеність підозрілості як ключової ознаки. Наукова новизна роботи представлена авторською концепцією щодо реформування відповідних кримінально-правових норм України у досліджуваній сфері.

Ключові слова: кримінально карані посягання; криміналізація діянь; підозрілі операції; неповідомлення фінансової інформації; протидія легалізації (відмиванню) доходів; кримінальне законодавство України; зарубіжний досвід.

Історія статті:

Отримано: 26.03.2026
Прийнято: 04.05.2026
Опубліковано: 29.05.2026

Рекомендоване посилання:

Хлистун В. Іноземний досвід криміналізації неповідомлення про підозрілі операції: уроки для України. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип. 2 (72). С. 227–237. DOI: 10.33270/05267202.24

*Відповідальний автор

© Хлистун В., 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Вступ

У сучасних умовах боротьби зі злочинністю актуальними залишаються проблеми, пов'язані з легалізацією коштів, одержаних злочинним шляхом. З розвитком і зміною економічних, політичних процесів, зростанням інформатизації та глобалізації систем, збільшенням кіберзлочинності ускладнюється структура кримінальних правопорушень і підвищуються ризики легалізації коштів, як в Україні, так і поза її межами (Василевич & Левченко, 2024). Ще більшого загострення ця проблема набула в умовах триваючої збройної агресії та воєнних дій, які впливають як на економічну безпеку держави, так і на функціонування фінансової системи (Супрунова & Шульга, 2025). Російсько-українська війна, що фактично розпочалася у 2014 р., загострила питання контролю над грошовими потоками, пов'язаними з фінансуванням з боку країни-агресора. Запровадження, а від 2022 р. – значне посилення американських та європейських санкцій проти російських компаній, політиків та олігархів спонукало їх до активізації пошуку можливостей відмивання коштів (Venherskyi, 2025). У контексті війни України з Росією та подальшого санкційного режиму спостерігається різке зростання злочинів з відмивання грошей (Turksen, Benson, & Adamuk, 2024). Нині легалізація (відмивання) доходів, отриманих у результаті злочинної діяльності, стала глобальною загрозою економічній безпеці, у зв'язку з чим від держав вимагається прийняття узгоджених заходів боротьби з цією суспільно небезпечною діяльністю як на національному, так і на міжнародному рівнях (Baranovska, 2023).

У таких умовах роль і значення національної системи запобігання легалізації (відмиванню) майна, одержаного злочинним шляхом, набуває важливого значення. Глобальна загроза, яку створюють зазначені злочини, призвела до розроблення широкомасштабного режиму боротьби з відмиванням грошей у всьому світі (Nazzari, & Aziani, 2025). Однак сучасні виклики, пов'язані з поширенням організованої злочинності та корупції, а також легалізацією доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, зумовлюють необхідність переосмислення традиційних кримінально-правових інструментів (Vozniuk, Voiko-Buzyl, & Budik, 2026) і пошуку ефективніших механізмів протидії порушенню вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Протидія відмиванню коштів є складним, багатовимірним явищем. Попри те, що вона має виражений міжнародний контекст, зумовлений фінансовою глобалізацією та координаційними зусиллями в цій сфері багатьох міжнародних інституцій, її ефективність передусім залежить від дієвості національних систем (Litkevych, 2023). В Україні система запобігання та протидії

легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення перебуває на етапі становлення, що зумовлює потребу в ґрунтовному аналізі зарубіжного досвіду й оцінюванні можливостей його імплементації з огляду на національний правовий контекст. У різних країнах світу пріоритети боротьби з легалізацією коштів можуть відрізнятися, проте в глобальному масштабі вони є спільними (Vasylevych, & Levchenko, 2024) і передбачають передусім розроблення належного законодавчого підґрунтя в аспекті притягнення винних до юридичної відповідальності. У цьому контексті неабиякої актуальності набуває питання вивчення іноземного досвіду в аспекті криміналізації неповідомлення про підозрілі операції. Адже фінансова інформація може відігравати ключову роль у боротьбі з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та боротьбою із серйозними злочинами загалом (Quintel, 2022). Фінансові дані дедалі частіше визначають як важливий ресурс у боротьбі з відмиванням грошей та тероризмом (Panevski, Peráček, & Rentková, 2021). Слабкі місця в системах боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму впливають на цілісність фінансової системи та національну безпеку (Gaviyau, & Sibindi, 2023). З огляду на це, повідомлення про підозрілі операції є наріжним каменем міжнародної системи боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Своєю чергою, виявлення та використання успішного досвіду державних механізмів запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом, дає змогу сформулювати комплекс ефективних національних важелів державного регуляторного впливу з протидії цьому виду злочинності.

Метою статті є висвітлення іноземного досвіду криміналізації неповідомлення про підозрілі операції у контексті з'ясування можливості та меж його імплементації в Україні. Для досягнення мети передбачено виконання таких завдань: проаналізувати стан правової регламентації кримінальної відповідальності за неповідомлення про підозрілі операції в Україні; дослідити іноземний досвід криміналізації неповідомлення про підозрілі операції та узагальнити ключові ініціативи у цій сфері; на основі іноземного досвіду розробити пропозиції щодо реформування відповідних кримінально-правових норм України.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що ця стаття є першим ґрунтовним дослідженням іноземного досвіду криміналізації неповідомлення про підозрілі операції у контексті з'ясування можливості та меж його імплементації в Україні на прикладі ст. 209-1 Кримінального кодексу України в доктрині вітчизняного кримінального права та

містить авторську концепцію щодо реформування відповідних кримінально-правових норм України у досліджуваній сфері.

Огляд літератури

У вітчизняній науковій доктрині (Vasylevych, & Levchenko, 2024; Volynets, 2022; Brovko, 2016) усталеною є позиція, згідно з якою законодавство України у частині регламентування кримінально-правового механізму запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, зокрема щодо визначення кримінальної відповідальності за умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за ст. 209-1 Кримінального кодексу України, є недосконалим і неефективним.

Наприклад, Р. Волинець (2022) зазначив, що зміни, внесені до ч. 1 ст. 209-1 КК, мають переважно формальний характер та не вплинули на зміст ознак складу злочину, передбаченого цією статтею. Зміни, внесені до ст. 209-1 КК, жодним чином не вплинули на практику застосування цієї статті, яку нині взагалі не застосовують ні під час досудового розслідування, ні під час судового розгляду кримінальних проваджень. Натомість зміни, які відбулися у ч. 2 досліджуваної статті, навпаки, мають змістовний характер. Адже в результаті змін положення ч. 2 було доповнено трьома новими формами об'єктивної сторони, тобто відбулася криміналізація низки діянь у сфері запобігання та протидії. Водночас діяння, які були суміжні із цими діяннями та містилися в ч. 3 ст. 166-9 КУпАП, були вилучені з цього Кодексу. Необхідність змін, внесених переважно до ч. 2 ст. 209-1 КК, зумовлена вимогами міжнародних нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії. Однак у цих нормативно-правових актах не йдеться про запровадження саме кримінальної відповідальності для протидії відповідним явищам – у них лише зазначено, що вони мають бути ефективними.

В. В. Василевич та Ю. О. Левченко (2024) зауважили, що недосконалість законодавства щодо протидії економічній злочинності, відсутність дієвої системи державного контролю за діяльністю комерційних структур і недостатня наукова розробленість проблеми запобігання цим злочинам перетворили кредитно-фінансову систему України на зону, сприятливу для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, яка, своєю чергою, є одним із найпоширеніших правопорушень у сфері економіки, вчинюваних організованою злочинністю.

В. Бровко (2016) проаналізував проблемні аспекти конструкції об'єктивної сторони складу

злочину, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 Кримінального кодексу України, і визначив, що конструкція цього складу злочину як злочину з матеріальним складом створює суттєві труднощі в тлумаченні й застосуванні цієї кримінально-правової норми.

В. Осадчий (2022) висловив свої зауваження щодо доцільності вказівки в ч. 1 ст. 209-1 КК України на умисність діянь. Автор вважає таку вказівку зайвою, оскільки відповідно до базового Закону особа зобов'язана повідомляти спеціально уповноважений орган про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Водночас у науковій літературі українські дослідники увагу спрямовують переважно на аналіз національного законодавства України щодо порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, оминаючи іноземний досвід.

Окремий масив досліджень присвячено вивченню іноземного досвіду щодо протидії легалізації коштів. Наприклад, Р. В. Перелігіна та Р. О. Коротя (2023) здійснили дослідження міжнародного досвіду протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Автори проаналізували міжнародні стандарти кримінальної відповідальності за легалізацію майна, встановлені актами Організації об'єднаних націй та Ради Європи, втілені у кримінальному законодавстві України. І. В. Жук та А. Каліж (2022), системно проаналізувавши міжнародне законодавство у сфері протидії легалізації злочинних доходів, дійшли висновків, що міжнародне антилегалізаційне законодавство є достатньо уніфікованим, положення правових актів взаємно узгоджені й не містять принципових суперечностей, зокрема щодо опису об'єктивних і суб'єктивних ознак легалізації. Попри те, що міжнародні стандарти мають переважно рекомендаційний характер, країни дотримуються приписів щодо їх імплементації та подальшого виконання. Проте автори обмежилися аналізом міжнародних актів і загальних засад протидії легалізації (відмивання) майна, залишаючи поза увагою національне законодавство іноземних країн щодо кримінальної відповідальності за неповідомлення про підозрілі операції. Малодослідженим у вітчизняній правовій доктрині залишається питання іноземного досвіду щодо кримінальної відповідальності саме за умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та можливостей і меж імплементації окремих елементів цієї моделі в правову систему України.

Питання криміналізації неповідомлення про підозрілі операції за законодавством різних країн світу ґрунтовніше висвітлено у працях іноземних дослідників.

Зокрема, N. Ryder (2024) здійснив аналіз взаємозв'язку між повідомленнями про підозрілу діяльність у сфері захисту від фінансування тероризму та шахрайством у Сполученому Королівстві.

Застосувавши метод інструментальних змінних і просторовий аналіз, Pellegrina et al. (2020) дослідили, як звітність про підозрілі операції впливає на вразливість італійських провінцій до відмивання грошей.

RIT Jensen et al. (2026) дослідили зобов'язання повідомляти національні органи влади про підозрілі операції на прикладі різних країн світу, зазначивши, що ці звіти відомі як звіти про підозрілі операції або діяльність і призначені для того, щоб допомогти органам влади виявляти та переслідувати відмивання грошей.

Однак невелику кількість праць було зосереджено безпосередньо на кримінальній відповідальності за повідомлення про підозрілі операції, ключовому елементі системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Метою цього дослідження є аналіз правових засад криміналізації неповідомлення про підозрілі операції у законодавстві іноземних держав і визначення можливостей та меж імплементації окремих елементів цієї моделі в правову систему України, з огляду на міжнародні стандарти захисту прав людини.

Матеріали та методи

Матеріальну основу дослідження становлять норми національного законодавства США, Великої Британії, Італії та України, зокрема положення законодавства, які стосуються порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. А також наукова література, яка стосується закону, доктрини, концепції чи правової думки щодо криміналізації неповідомлення про підозрілі операції у законодавстві іноземних держав і законодавстві України.

Методологічну основу дослідження становлять: формально-юридичний метод, застосований для тлумачення правових норм і дефініцій; системно-структурний метод, використаний для виявлення логіки побудови інституту підозрілих операцій та його елементів; порівняльно-правовий метод, який надав можливість зіставити різні правові підходи з досліджуваного питання, а також якісний метод – дослідницький механізм, який забезпечує підґрунтя для висновків у формі письмових пояснень на основі досліджених джерел даних. Це означає, що в цьому дослідженні відсутні формули чи математичні розрахунки, а пріоритет надається вербальному викладу теорії та аргументації, які поєднуються із

загальною правовою основою. Оскільки в роботі не використовуються математичні розрахунки, таблиці та графіки для ілюстрації аргументів і теорій також не застосовуються.

Результати й обговорення

Міжнародні стандарти у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, втілено у запропонованих заходах, закріплених в документах Ради Безпеки ООН, Ради Європи, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, а також у рекомендаціях Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) (англ. Financial Action Task Force on Money Laundering, фр. Groupe d'action financière; GAFI) та інших спеціалізованих міжнародних структур (Perelyhina, & Korotia, 2023). Зауважимо, що FATF було створено 1989 року на зустрічі керівників країн Великої Сімки в Парижі у відповідь на зростання проблеми відмивання грошей. Це міжурядовий орган, метою роботи якого є розвиток і впровадження на міжнародному рівні заходів і стандартів з боротьби щодо відмивання грошей (Baranovska, 2023). Серед іншого, його компетенція охоплює розроблення стандартів і сприяння ефективній імплементації правових, регуляторних та оперативних заходів боротьби з відмиванням коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (Perelyhina, & Korotia, 2023). Але не всі зазначені документи містять положення про міжнародні стандарти законодавства саме в частині кримінальної відповідальності за легалізацію майна. Наприклад, рекомендації FATF не передбачають норм щодо криміналізації певних дій і встановлення кримінально-правових наслідків легалізації майна (Perelyhina, & Korotia, 2023).

Кримінальний кодекс України встановив кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209) та за умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209-1)¹. Прийняття Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»² суттєво

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14/conv>

² Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1702-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

оновило антилегалізаційне законодавство. Не став виключенням і Кримінальний кодекс України (далі – КК), низка статей якого також зазнала суттєвих змін, зокрема ст. 209-1, яка стосується неповідомлення про підозрілі фінансові операції.

Попри те, що ця стаття неодноразово піддавалася змінам, чинна редакція ст. 209-1 вирізняється низкою проблем (Vasylevych, & Levchenko, 2024; Volynets, 2022; Osadchyi, 2022). Це зумовило появу в науковій літературі різних пропозицій щодо подальшого вдосконалення досліджуваної статті. Однак, на наш погляд, ст. 209-1 КК України¹ потребує перегляду передусім в аспекті визначення об'єктивної сторони за ч. 1 цієї статті. Зокрема, у чинній редакції ч. 1 ст. 209-1 КК України² встановлено відповідальність за умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.

Більш вдалим нам видається досвід деяких іноземних країн, які встановлюють кримінальну відповідальність не за умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про всі фінансові операції, що відповідно до закону підлягають фінансовому моніторингу, а за умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про підозрілі фінансові операції.

Особливий інтерес для наукового аналізу становить досвід Сполучених Штатів Америки, які протягом понад п'яти десятиліть формували та вдосконалювали систему виявлення й конфіскації активів злочинного походження та нині мають одну з найрозвиненіших і найефективніших систем запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Ця система базується на багаторівневому підході, що охоплює законодавчі, регулятивні й правоохоронні механізми та вирізняється комплексністю, технологічною досконалістю й потужною правовою базою (Vinnyuk, 2025).

Своєрідним аналогом ст. 209-1 КК України у законодавстві США є положення Закону про банківську таємницю (Bank Secrecy Act – BSA), у

якому зазначено: «Той, хто навмисно порушує або навмисно спричиняє порушення будь-якого положення, передбаченого цією главою, розділом 1829b цього титулу або розділом 1730d1 цього розділу, якщо порушення вчинене з метою сприяння вчиненню будь-якого порушення федерального закону, що карається позбавленням волі на строк більше одного року, підлягає штрафу не більше 10 000 доларів США або позбавленню волі на строк не більше п'яти років, або і тому, і іншому» (§ 1957)³.

Доцільно також проаналізувати положення 31 U.S.C. § 5322, які встановлюють кримінальну відповідальність за умисне неподання звітності про підозрілі операції (SAR), а саме:

а) особа, яка навмисно порушує цей підрозділ або положення, встановлене чи видане відповідно до цього підрозділу (за винятком розділів 5315, 5324 або 5336 цього розділу або положення, встановлене відповідно до розділів 5315, 5324 або 5336), або навмисно порушує положення, встановлене відповідно до розділу 21 Федерального закону про страхування депозитів або розділу 123 Публічного закону 91-508, підлягає штрафу на суму не більше 250 000 доларів США або позбавленню волі на строк не більше п'яти років, або і тому, і іншому;

б) особа, яка навмисно порушує цей підрозділ або положення, передбачене цим підрозділом, чи наказ, виданий відповідно до цього підрозділу (за винятком розділів 5315, 5324 або 5336 цього розділу або положення, передбаченого розділами 5315, 5324 або 5336), або навмисно порушує положення, передбачене розділом 21 Федерального закону про страхування депозитів або розділом 123 Публічного права 91-508, одночасно порушуючи інший закон Сполучених Штатів або як частина будь-якої незаконної діяльності, що включає понад 100 000 доларів США протягом 12-місячного періоду, підлягає штрафу не більше 500 000 доларів США, позбавленню волі на строк не більше 10 років або тому й іншому⁴.

Принагідно зауважимо, що в США відповідальність за такі порушення зазвичай є суворішою. Особливо, якщо вони сприяють фінансуванню тероризму (у межах Patriot Act)⁵.

Одним із найсуворіших у світі є також законодавство щодо протидії відмиванню коштів Великої Британії, де неповідомлення про підозрілі операції (Suspicious Activity Reports – SARs) визнають серйозним кримінальним злочином. Зокрема, за законодавством Великої Британії неповідомлення про підозрілу діяльність тягне за

³ The Bank Secrecy Act. URL: <https://www.fincen.gov/resources/statutes-and-regulations/bank-secrecy-act>

⁴ U.S. Code. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text>

⁵ USA PATRIOT ACT. 2001. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-107publ56/pdf/PLAW-107publ56.pdf>

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14/conv>

² Там само.

собою максимальне покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі (Dabor, 2019).

Причому Кримінальний кодекс Великої Британії містить декілька статей, які стосуються неповідомлення:

Стаття 330 зобов'язує осіб у регульованому секторі (банки, юристи, бухгалтери) звітувати, якщо вони знають, підозрюють або мають «розумні підстави» підозрювати, що інша особа займається відмиванням грошей.

Стаття 331 визначає відповідальність для відповідальних офіцерів з питань звітності (MLRO), які не передають отриману від персоналу інформацію до Національного агентства з питань боротьби зі злочинністю (NCA).

Стаття 332 стосується осіб у нерегульованому секторі. На відміну від регульованого сектору, тут для засудження необхідні докази фактичного знання або підозри, а не просто «розумні підстави»¹.

Велика Британія як впливовий член-засновник FATF мала раннє детальне регулювання та вирізняється високим рівнем щодо повідомлень про підозрілі транзакції (Levi, 2022).

В Італії, як і в інших країнах ЄС, питання боротьби з відмиванням грошей регулює не лише Кримінальний кодекс (Codice Penale²), а й передусім спеціальне законодавство. Основним документом є Законодавчий декрет № 231/2007³, який імплементує відповідні Директиви ЄС.

Попри те, що Кримінальний кодекс Італії безпосередньо не містить статті «Неповідомлення про підозрілу операцію», він встановлює відповідальність за супутні дії. Зокрема, ст. 648-bis (Відмивання грошей) та ст. 648-ter (Використання брудних коштів) до кримінально караних діянь відносять ситуації, коли особа знала про походження грошей і не повідомила про це, допомагаючи приховати кошти. Своєю чергою, ст. 361 та 362 передбачають відповідальність для державних службовців або осіб, що надають публічні послуги, за неповідомлення про злочин, про який вони дізналися під час виконання обов'язків.

Законодавчий декрет № 231/2007⁴ – це основний закон, що встановлює обов'язок подавати звіти про підозрілі операції (SOS – Segnalazione di Operazione Sospetta) до Підрозділу фінансової розвідки (UIF) Банку Італії. Питанню кримінальної відповідальності присвячено ст. 55 Декрету, у якій встановлено: «Якщо діяння не є більш серйозним злочином, будь-хто, хто згідно з цим указом зобов'язаний надати дані та інформацію, необхідні для цілей належної

перевірки клієнта, та надає неправдиві дані або неправдиву інформацію, карається позбавленням волі на строк від шести місяців до трьох років та штрафом від 10 000 до 30 000 євро»⁵.

Водночас спільною проблемою для всіх зазначених країн є відсутність універсального визначення поняття «підозріла транзакція» під час подання повідомлень про підозрілу діяльність. Цілком обґрунтованим є припущення, що певна дія може вважатися підозрілою в межах одного облікового запису і водночас та сама діяльність вважатиметься «нормальною» для іншого. Інакше кажучи, фінансова транзакція може вважатися підозрілою, якщо вона є нетиповою для конкретного облікового запису. Проте нова діяльність не обов'язково свідчить про наявність будь-яких зловмисних дій. Наприклад, для постачальника нафти може бути буденним отримати банківський переказ у розмірі 100 мільйонів доларів від іноземного конгломерату, але та сама дія на рахунок місцевої некомерційної організації вважатиметься підозрілою.

Зазвичай підозрілою вважається транзакція, яку регульована установа приватного сектору сприймає як підозрілу транзакцію. (2026b). Згідно з визначенням Мережі з боротьби з фінансовими злочинами⁶, одним із найпоширеніших показників підозрілої діяльності є транзакції, які «не слугують жодній комерційній чи іншій юридичній меті та для яких наявні факти не дають розумного пояснення», що є однією з найпоширеніших ознак підозрілої діяльності. Це означає, що в деяких випадках фінансовим установам потрібно буде контролювати розмір транзакцій, що відбуваються в їхній системі, контролювати їхні типи й визначати, звідки вони походять.

У справі «R. v Da Silva» суддя спробував окреслити поняття підозри. Учений лорд у цій справі зазначив: «Нам здається, що суттєвим елементом слова «підозрюваний» та пов'язаних з ним понять у цьому контексті є те, що підсудний повинен вважати, що існує можливість, яка є більш ніж просто уявою, що відповідні факти існують. Нечіткого відчуття тривоги було б недостатньо. Але закон не вимагає, щоб підозра була «чіткою» або «міцно обґрунтованою». Вимагати від обвинувачення відповідності таким критеріям, на нашу думку, було б применшенням значення цієї статті»⁷.

Проте на практиці визначити «пори́г» для того, що вважається підозрілою діяльністю, далеко не просто. Підозріла активність є не завжди очевидною. Деякі законні транзакції можуть здаватися незвичайними, натомість незаконні транзакції навмисно розробляють так, щоб вони виглядали нормальними. Ця неоднозначність робить

¹ Proceeds of Crime Act. 2002. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/29/contents>

² Codice Penale R.D. 19 ottobre 1930, n. 1398. URL: <https://www.brocardi.it/codice-penale/libro-secondo/titolo-viii/>

³ Legislative Decree No. 231/2007 (Italy). URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/Glossary/UKPracticalLaw/I16077672d76111ec9f24ec7b211d8087?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/Glossary/UKPracticalLaw/I16077672d76111ec9f24ec7b211d8087?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

⁴ Там само.

⁵ Там само.

⁶ FinCEN. URL: <https://www.fincen.gov/>

⁷ R. v Da Silva [2006] EWCA Crim 1654; [2007] 1 W.L.R. 303 at [16].

прийняття рішень у SAR надзвичайно складним¹. Водночас ситуація ще більше ускладнюється тим, що мінімального порогу суми для подання SAR не існує. Попри те, що великі суми часто привертають увагу, менші транзакції, структуровані таким чином, щоб уникнути виявлення, або ті, що пов'язані з потенційною незаконною діяльністю, також можуть бути позначені як підозрілі.

На практиці SAR можуть бути ініційовані поєднанням автоматичних сповіщень і людського судження. Системи моніторингу транзакцій можуть генерувати сповіщення на основі попередньо визначених правил або моделей, але ці сповіщення є лише відправною точкою. Аналітики зобов'язані проводити подальше розслідування та визначати, чи існує підозра. Те саме стосується перевірки списку спостереження, коли для наявного клієнта можна знайти несприятливі засоби масової інформації, які різко змінюють рейтинг ризику AML клієнта, тому тригери можуть сильно відрізнятися. Іноді це характер самої транзакції, наприклад, швидке переміщення коштів через кілька рахунків без чіткої економічної мети. В інших випадках це поведінка клієнта, така як небажання надавати інформацію або спроби структурувати транзакції таким чином, щоб уникнути порогів звітності. Також є ситуації, коли тригером є контекст, наприклад, транзакції, що стосуються юрисдикцій з високим рівнем ризику або галузей, відомих своєю вразливістю до відмивання грошей.

Однак нездатність обґрунтовано визначити «підозру» у контексті «підозрілої діяльності» часто призводить до неефективності запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення крізь призму застосування кримінальної відповідальності за неповідомлення про підозрілі операції. У багатьох випадках причина подання є абсолютно необґрунтованою, навіть якщо врахувати необхідний суб'єктивний характер у процесі побудови підозри у відмиванні грошей (Meighan, 2026a).

Зокрема, нездатність кримінального законодавства Великої Британії визначити «підозру» в контексті «підозрілої діяльності» призвела до перевантаження бази даних ELMER (Khan, Malik, & Nazir, 2024) та мала наслідком те, що значна частина SAR не розслідувалася. Про це, зокрема, свідчать окремі дані у відповідях на парламентські запити (Norton, 2018), а також дані звіту ICAEW (Dabor, 2019). Тому у Великій Британії відбувається серйозне перевищення кількості повідомлень про підозрілі транзакції через страх перед суворими цивільними та кримінальними санкціями (Dabor, 2019). Проблеми перевантаження через

завищену звітність спостерігаються також і в Італії (Pellegrina et al., 2020) та США².

У зв'язку з цим виникає потреба в законодавчих змінах, які б допомогли чітко визначити підозрілість операцій, що надасть змогу зменшити потік заявок, які блокують систему. Адже станом на сьогодні визначення підозрілої транзакції у законодавствах США, Великої Британії, Італії базується на концепції суб'єктивної підозри або наявності об'єктивних ознак аномалії, що можуть свідчити про відмивання коштів або фінансування тероризму.

Проаналізований досвід доцільно було б застосувати й в Україні. Упровадження міжнародних стандартів в Україні має відбуватися з урахуванням національної правової системи та конкретних соціально-економічних умов у суспільстві (Kamenskyi, & Tytarenko, 2023).

Висновки

Вимога подавати повідомлення про підозрілі операції є фундаментальним елементом міжнародних систем запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Це критично важливий механізм, який надає можливість фінансовим і нефінансовим установам, а також юристам, бухгалтерам, агентам з нерухомості та постачальникам послуг, трастам і компаніям, повідомляти про операції або діяльність, які потенційно пов'язані з незаконною фінансовою діяльністю. Контролюючи транзакції та виявляючи потенційні тривожні сигнали, ці установи відіграють життєво важливу роль у запобіганні відмиванню грошей та іншій незаконній діяльності.

Порівняльні дослідження підтверджують, що законодавчі конструкції «підозрілі операції» у таких країнах, як США, Велика Британія та Італія, спрямовані насамперед на запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Проте відсутність узгодженого визначення характеру «підозри» має певний негативний вплив в аспекті реалізації кримінальної відповідальності за неповідомлення про підозрілі операції.

Україні доцільно було б запозичити позитивний досвід щодо криміналізації неповідомлення про підозрілі операції. Проте водночас слід врахувати негативну практику, пов'язану з відсутністю чітко визначених критеріїв віднесення фінансових операцій до підозрілих. Отже, пропонуємо ч. 1

¹ Suspicious Activity Reporting: FAQ Guide with a 5Ws Framework for Successful Reporting. 2026. URL: <https://amlyze.com/suspicious-activity-reporting/>

² SPECIAL REPORT: Suspicious activity reports surge; 2023 filings on pace for another record. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/investigation-fraud-and-risk/special-report-suspicious-activity-reports/>

ст. 209-1 Кримінального кодексу України викласти у такій редакції: «1. Умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про підозрілі фінансові операції». Причому доцільно доповнити статтю приміткою, яка міститиме чітке вичерпне визначення поняття «підозрілі фінансові операції» або ж критерії підозрілості. Однак дані пропозиції потребують подальшого наукового вивчення й обґрунтування.

Своєчасність і практичну значущість дослідження визначено тим, що запропоновані зміни дозволять усунути переважанню тексту статті, сприятимуть однозначному розумінню кримінально-правової заборони та правильному її застосуванню.

Це дослідження сприяє зростанню обсягу знань щодо криміналізації неповідомлення про підозрілі операції. Проте існує потреба в проведенні подальших досліджень. Зокрема, доцільно детальніше вивчити поняття «підозрілі фінансові операції» з метою розроблення його вичерпного визначення.

Подяки

Немає.

Фінансування

Дослідження не фінансувалося.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

- [1] Baranovska, T.V. (2023). Historical and legal analysis of the system for combating the legalization (laundering) of property obtained by crime. *Kyiv Law Journal*, 1, 252-260. DOI: 10.32782/klj/2023.1.38
- [2] Brovko, V. (2016). Problematic aspects of determining the content of significant damage as a sign of the objective side of the crime provided for in Part 1 of Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 9, 132-138. Retrieved from <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/09/26.pdf>
- [3] Dabor, I.L. (2019). Crying wolf: an examination of the UK's suspicious activity report regime. *The Company Lawyer*, 40(4), 107-115. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/IghoDabor2/publication/385130196_Crying_wolf_an_examination_of_the_UK's_suspicious_activity_report_regime/links/67177f4909ba2d0c7617644d/Crying-wolf-an-examination-of-the-UKs-suspicious-activity-report-regime.pdf
- [4] Gaviyau, W., & Sibindi, A.B. (2023). Global Anti-Money Laundering and Combating Terrorism Financing Regulatory Framework: A Critique. *Journal of Risk and Financial Management*, 16(7). DOI: 10.3390/jrfm16070313
- [5] Jensen, R., Hansen, S., & Rose, K. (2026). Do More Suspicious Transaction Reports Lead to More Convictions for Money Laundering? *General Economics*. DOI: 10.48550/arXiv.2508.18932
- [6] Kamenskyi, D.V., & Tytarenko, S.S. (2023). Virtual assets as a tool for legalizing property obtained by criminal means: a comparative legal aspect. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series "Law"*, 2(80), 41-50. DOI: 10.24144/2307-3322.2023.80.2.6
- [7] Khan, H.U., Malik, M.Z., & Nazir S. (2024). Identifying the AI-based solutions proposed for restricting Money Laundering in Financial Sectors: Systematic Mapping. *Applied Artificial Intelligence*, 38(1). DOI: 10.1080/08839514.2024.2344415
- [8] Levi, M. (2022). Lawyers as money laundering enablers? An evolving and contentious relationship. *Global Crime*, 23(2), 126-147. DOI: 10.1080/17440572.2022.2089122
- [9] Litkevych, V. (2023). The system for combating money laundering in Germany - a review of the foreign source base. *Scientific review*, 5(90), 43-57. DOI: 10.26886/2311-4517.5(90)2023.2
- [10] Meighan, S. (2026a). Analysis of Crypto-Related STRs. *Money Laundering and Crypto-Assets* (pp. 161-182). Springer, Cham. DOI: 10.1007/978-3-032-13481-3_7
- [11] Meighan, S. (2026b). The Case of FIU Ireland. *Money Laundering and Crypto-Assets* (pp. 129-160). Springer, Cham. 2026. P. 129–160. DOI: 10.1007/978-3-032-13481-3_6
- [12] Nazzari, M., & Aziani, A. (2025). From (Possible) Detection to Action: The Real-World Impact of Suspicious Transaction Reports in Italy. *Crime Law Soc Change*, 83(44). DOI: 10.1007/s10611-025-10220-x
- [13] Norton, S.D. (2018). Suspicion of money laundering reporting obligations: Auditor compliance, or sceptical failure to engage? *Critical Perspectives on Accounting*, 50, 56-66. DOI: 10.1016/j.cpa.2017.09.003.
- [14] Osadchyi, V.I. (2022). Intentional violation of the requirements of the legislation on prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction (Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine). *Dictum factum*, 138-144.
- [15] Panevski, D., Peráček, T., & Rentková, K. (2021). Analysis of the Practices of Financial Intelligence Units (FIUs) and Other Anti-money Laundering Agencies Within EU. *Studies in Systems, Decision and Control*, 376. DOI: 10.1007/978-3-030-76632-0_88

- [16] Pellegrina, L., Maio, G., Masciandaro, D., & Saraceno, M. (2020). Organized crime, suspicious transaction reporting and anti-money laundering regulation. *Regional Studies*, 54(12), 1761-1775. DOI: 10.1080/00343404.2020.1772963
- [17] Perelyhina, R.V., & Korotia, R.O. (2023). Issues of legislative regulation of counteraction to the legalization (laundering) of property obtained by crime: international mechanisms. *Journal of the Kyiv University of Law*, 4, 220-224. DOI: 10.36695/2219-5521.4.2023.42
- [18] Quintel, T. (2022). Data protection rules applicable to Financial Intelligence Units: still no clarity in sight. *ERA Forum*, 23, 53-74. DOI: 10.1007/s12027-021-00697-z
- [19] Ryder, N. (2024). To Report or Not to Report? An Analysis of the Relationship Between Defence Against Terrorism Financing Suspicious Activity Reports and Fraud in the United Kingdom. *Comparative Perspectives on Law and Justice*, 116. DOI: 10.1007/978-3-031-59547-9_8
- [20] Suprunova, I.V., & Shulha, Ye.A. (2025). The banking sector in the system of combating money laundering and terrorist financing in the context of ensuring the financial security of the state: a European vector of development. *Current problems of economics*, 12(294), 54-66. DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-294-54-66
- [21] Turksen, U., Benson, V., & Adamyk, B. (2024). Legal implications of automated suspicious transaction monitoring: enhancing integrity of AI. *J Bank Regul*, 25, 359-377. DOI: 10.1057/s41261-024-00233-2
- [22] Vasylevych, V.V., & Levchenko, Yu.O. (2024). National system for preventing the legalization (laundering) of property obtained by crime. *Analytical and Comparative Law*, 1, 487-492. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.86
- [23] Venherskyi, O.V. (2025). EU Directives and State Policy of the Republic of Lithuania on Harmonization of Mechanisms for Counteracting Money Laundering (in the Context of the Russian-Ukrainian War). *Economics, Management and Administration*, 2(112), 94-100. DOI: 10.26642/ema-2025-2(112)-94-100
- [24] Vinnyk, M. (2025). The Experience of the United States of America in Identifying and Searching for Money, Valuables, and Other Property Obtained as a Result of Criminal Offenses. *Science and Law Enforcement*, 4(70), 176-184. DOI: 10.33270/05257004.18
- [25] Volynets, R.A. (2022). Analysis of amendments to Article 209-1 of the Criminal Code of Ukraine and their impact on the practice of applying this criminal law norm. *Legal scientific electronic journal*, 8, 397-402. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-8/90
- [26] Vozniuk, A., Boiko-Buzyl, Yu., & Budik, I. (2026). Legal principles of civil confiscation of illegal and unjustified assets: the experience of Georgia and prospects for its implementation in Ukraine. *Science and law enforcement*, 1(71), 7-24. DOI: 10.33270/05267101.1
- [27] Zhuk, I.V., & Kaliz, A. (2022). International experience of criminal law countering the legalisation (laundering) of property obtained by criminal means: Retrospective and current trends. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 27(2), 29-39. DOI: 10.56215/0122272.29.

Список використаних джерел

- [1] Барановська Т. В. Історико-правовий аналіз системи протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. *Київський часопис права*. 2023. Вип. 1. С. 252–260. DOI: 10.32782/kij/2023.1.38
- [2] Бровко В. Проблемні аспекти визначення змісту істотної шкоди як ознаки об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 209-1 Кримінального кодексу України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 9. С. 132–138. URL: <https://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/09/26.pdf>
- [3] Dabor I. L. Crying wolf: an examination of the UK's suspicious activity report regime. *The Company Lawyer*. 2019. No. 40 (4). P. 107–115. URL: https://www.researchgate.net/profile/IghoDabor2/publication/385130196_Crying_wolf_an_examination_of_the_UK's_suspicious_activity_report_regime/link/s/67177f4909ba2d0c7617644d/Crying-wolf-an-examination-of-the-UKs-suspicious-activity-report-regime.pdf
- [4] Gaviyau W., Sibindi A. B. Global Anti-Money Laundering and Combating Terrorism Financing Regulatory Framework: A Critique. *Journal of Risk and Financial Management*. 2023. No. 16 (7). DOI: 10.3390/jrfm16070313
- [5] Jensen R., Hansen S., Rose K. Do More Suspicious Transaction Reports Lead to More Convictions for Money Laundering? *General Economics*. 2026. DOI: 10.48550/arXiv.2508.18932
- [6] Каменський Д. В., Титаренко С. С. Віртуальні активи як інструмент легалізації майна, одержаного злочинним шляхом: порівняльно-правовий аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2023. Вип. 2 (80). С. 41–50. DOI: 10.24144/2307-3322.2023.80.2.6
- [7] Khan H. U., Malik M. Z., Nazir S. Identifying the AI-based solutions proposed for restricting Money Laundering in Financial Sectors: Systematic Mapping. *Applied Artificial Intelligence*. 2024. No. 38 (1). DOI: 10.1080/08839514.2024.2344415

- [8] Levi M. Lawyers as money laundering enablers? An evolving and contentious relationship. *Global Crime*. 2022. No. 23 (2). P. 126–147. DOI: 10.1080/17440572.2022.2089122
- [9] Літкевич В. Система боротьби з відмиванням коштів в Німеччині - огляд зарубіжної джерельної бази. *Scientific review*. 2023. № 5 (90). С. 43–57. DOI: 10.26886/2311-4517.5(90)2023.2
- [10] Meighan S. Analysis of Crypto-Related STRs. *Money Laundering and Crypto-Assets*. Springer, Cham. 2026. P. 161–182. DOI: 10.1007/978-3-032-13481-3_7
- [11] Meighan S. The Case of FIU Ireland. *Money Laundering and Crypto-Assets*. Springer, Cham. 2026. P. 129–160. DOI: 10.1007/978-3-032-13481-3_6
- [12] Nazzari M., Aziani A. From (Possible) Detection to Action: The Real-World Impact of Suspicious Transaction Reports in Italy. *Crime Law Soc Change*. 2025. No. 83 (44). DOI: 10.1007/s10611-025-10220-x
- [13] Norton S. D. Suspicion of money laundering reporting obligations: Auditor compliance, or sceptical failure to engage? *Critical Perspectives on Accounting*. 2018. Vol. 50. P. 56–66. DOI: 10.1016/j.cpa.2017.09.003.
- [14] Осадчий В. І. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209-1 КК України). *Dictum factum*. 2022. С. 138–144.
- [15] Panevski D., Peráček T., Rentková K. Analysis of the Practices of Financial Intelligence Units (FIUs) and Other Anti-money Laundering Agencies Within EU. *Studies in Systems, Decision and Control*. 2021. Vol. 376. DOI: 10.1007/978-3-030-76632-0_8
- [16] Pellegrina L., Maio G., Masciandaro D., Saraceno M. Organized crime, suspicious transaction reporting and anti-money laundering regulation. *Regional Studies*. 2020. No. 54 (12). P. 1761–1775. DOI: 10.1080/00343404.2020.1772963
- [17] Перелигіна Р. В., Коротя Р. О. Питання законодавчого регулювання протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом: міжнародні механізми. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 4. С. 220–224. DOI: 10.36695/2219-5521.4.2023.42
- [18] Quintel T. Data protection rules applicable to Financial Intelligence Units: still no clarity in sight. *ERA Forum*. 2022. No. 23. P. 53–74. DOI: 10.1007/s12027-021-00697-z
- [19] Ryder N. To Report or Not to Report? An Analysis of the Relationship Between Defence Against Terrorism Financing Suspicious Activity Reports and Fraud in the United Kingdom. *Comparative Perspectives on Law and Justice*. 2024. Vol. 116. DOI: 10.1007/978-3-031-59547-9_8
- [20] Супрунова І. В., Шульга Є. А. Банківський сектор у системі протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму в контексті забезпечення фінансової безпеки держави: європейський вектор розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 12 (294). С. 54–66. DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-294-54-66
- [21] Turksen U., Benson V., Adamyk B. Legal implications of automated suspicious transaction monitoring: enhancing integrity of AI. *J Bank Regul*. 2024. No. 25. P. 359–377. DOI: 10.1057/s41261-024-00233-2
- [22] Василевич В. В., Левченко Ю. О. Національна системи запобігання легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 487–492. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.01.86
- [23] Венгерський О. В. Директиви ЄС та державна політика Литовської республіки щодо гармонізації механізмів протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом (у контексті російсько-української війни). *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 2 (112). С. 94–100. DOI: 10.26642/ema-2025-2(112)-94-100
- [24] Вінник М. Досвід Сполучених Штатів Америки у виявленні й розшуку грошей, цінностей та іншого майна, одержаного внаслідок кримінальних правопорушень. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 4 (70). С. 176–184. DOI: 10.33270/05257004.18
- [25] Волинець Р. А. Аналіз змін до статті 209-1 Кримінального кодексу України та їх вплив на практику застосування цієї кримінально-правової норми. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 397–402. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-8/90
- [26] Вознюк А., Бойко-Бузиль Ю., Будік І. Правові засади цивільної конфіскації незаконних і необґрунтованих активів: досвід Грузії та перспективи його імплементації в Україні. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип. 1 (71). С. 7–24. DOI: 10.33270/05267101.1
- [27] Zhuk I. V., Kaliz A. International experience of criminal law countering the legalisation (laundering) of property obtained by criminal means: Retrospective and current trends. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2022. No. 27 (2). P. 29–39. DOI: 10.56215/0122272.29

KHLYSTUN Volodymyr

Lecturer at the Department of Criminal Law of the National Academy of Internal Affairs
03035, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2002-8480>

The Foreign Experience of Criminalization of Failure to Report Suspicious Transactions: Lessons for Ukraine

Abstract. The article attempts to understand foreign experience of criminalization of failure to report suspicious transactions. It is noted that in today's conditions, the issue of preventing and combating the legalization (laundering) of proceeds from crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction is becoming increasingly relevant. After all, against the backdrop of the development of military conflicts, the problem of legalization (laundering) of proceeds in Ukraine and the world is constantly gaining momentum. The purpose of the work is to understand foreign experience of criminalization of failure to report suspicious transactions in the context of clarifying the possibility and limits of its implementation in Ukraine. For this purpose, the relevant legislative acts of the USA, Great Britain, Italy and Ukraine, as well as scientific literature on the topic, were selected and processed using formal-legal, system-structural, comparative-legal and qualitative methods of cognition. As a result, it was established that the analogue of the intentional violation of the requirements of the legislation on the prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction, provided for by the criminal legislation of Ukraine, is the criminally punishable act in the form of failure to report suspicious transactions, also enshrined in the legislation of the United States of America, Great Britain and Italy. However, despite the undoubted positiveness of this approach to determining the objective side of the crime under investigation, the national legislation of the above-mentioned countries in this area is not devoid of shortcomings that hinder the effective application of criminal liability for failure to report suspicious transactions as an important component of the mechanism for preventing and combating the legalization (laundering) of proceeds from crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction. In particular, this concerns the terminological uncertainty of suspicion as a key feature. The current legislation of the United States of America, Great Britain and Italy does not contain a universal definition of what is considered a suspicious transaction. Such a legal gap calls into question the possibility of implementing the main task of criminal liability for failure to report suspicious transactions - to ensure effective prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction, leading to an overload of the system with often unfounded reports. The scientific novelty of the work is presented in the form of the author's concept for reforming the relevant criminal law norms of Ukraine in the area under study. The article concludes with an indication of possible steps that can be taken to increase the effectiveness of the mechanism for preventing and countering the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction, which reflect the practical value of the work.

Keywords: criminally punishable offenses; criminalization of acts; suspicious transactions; failure to report financial information; counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime; criminal legislation of Ukraine; foreign experience.